

Dreptul

9 771857 318501

ISSN 1857-3185

VINERI

13 decembrie

2013

Anul XII

nr. 47 (498)

8 pagini – 4,10 lei

Săptămînal juridic

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea de Studii Politice și
Economice Europene „Constantin Stere” din Moldova
Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-șef:

Gheorghe AVORNIC

Reporteri: *Irina BUREA, Lilia DUMINICA*

Jurist: *Vitalie MODRÎNGĂ*

Redactor-stilizator: *Corina BERZOI*

Asistență computerizată: *Maria BONDARI*

Contabila: *Maria JOSANU*

Aniversarea a 65-a a
Declarației Universale
a Drepturilor Omului
consemnată în cadrul unei
conferințe științifice pag. 3

Ziua internațională
anticorupție: Progrese și
perspective în reprimarea
corupției din Republica
Moldova pag. 4

La Chișinău a fost desfășurată a
treia reuniune de lucru a CpDOM
privind respectarea drepturilor
minorităților naționale pag. 5

„Liberalizarea exportului de vinuri pe piața din UE este o recunoaștere a calității acestor produse”

Decizia Parlamentului European de a elimina toate restricțiile la importul de vinuri moldovenești reprezintă o recunoaștere a calității vinurilor noastre. Declarația a fost făcută de vice-ministrul Agriculturii Viorel Guțu. Mai mult decât atât, oficialul susține că, prin această acțiune, UE demonstrează că vinurile moldovenești au un loc rezervat pe rafturile magazinelor din UE.

„Vinurile moldovenești sînt deja de mult timp pe rafturile UE, dar din 2014 ele nu vor fi supuse taxării speciale. De aceasta vor beneficia, în special, cei care vor produce vinuri demne de brandul „Vin de Moldova”. A apărut o previzibilitate a unei piețe stabile și vor fi încasări mult mai mari la buget”, a dat asigurări Viorel Guțu.

Totodată, oficialul a declarat că urmează să se intensifice activitățile de promovare a vinurilor moldovenești pe piața Uniunii Europene.

„Noi și acum avem export cote pe piața UE. Cota parte a vinurilor moldovenești poate crește mult. Această piață nu a fost explorată pe deplin. Avem șanse să facem și schimbări pe interior și pentru promovarea vinului pe piața

europeneă”, a mai spus viceministrul Agriculturii.

Amintim că vinurile moldovenești vor ajunge pe piața din Uniunea Europeană, începînd cu 1 ianuarie 2014. Și

asta pentru că membrii Parlamentului European au votat o propunere înaintată de Comisia Europeană, menită să elimine toate restricțiile la importul de vinuri moldovenești.

Moldova și Brazilia au semnat Acordul privind călătoriile fără vize

G uvernul Republicii Moldova și cel al Braziliei au semnat, la Chișinău, Acordul privind scutirea de viză de scurtă ședere pentru cetățenii titulari ai pașapoartelor ordinare.

Acordul a fost semnat de ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene Natalia Gherman, și ambasadorul Republicii Federative a Braziliei în Republica Moldova, cu reședința la Kiev, Antonio Fernando Cruz de Mello.

Conform prevederilor acestuia, cetățenii ambelor state vor avea dreptul de a intra, tranzita, ieși și rămîne pe teritoriul statului celeilalte părți contractante, fără viză, pentru o perioadă de pînă la 90 de zile, în decurs de șase luni de la data primei intrări.

Acordul va intra în vigoare în urma îndeplinirii de către ambele țări a procedurilor interne legale necesare.

Menționăm că, Brazilia este al treilea stat de pe continentul latino-american, după Ecuador și Chile, semnat al unui acord cu Republica Moldova privind abolirea regimului de vize pentru toate categoriile de cetățeni.

Republica Moldova și Belarus pledează pentru majorarea schimbului comercial bilateral

Prim-ministrul Iurie Leancă a avut o întrevvedere cu membrii delegației din Belarus, condusă de viceprim-ministrul Mihail Rusii, veniți la Chișinău pentru a participa la ședința comisiei interguvernamentale comercial-economiche, potrivit Biroului comunicare și relații cu presa al Executivului.

Părțile au discutat despre posibilitățile extinderii cooperării bilaterale în domeniile comercial, agroindustrial, transport, industrial, construcții, energetic etc. În acest sens, delegația de la Minsk a menționat că Belarus ar putea oferi țării noastre condiții preferențiale la procurarea tehnicii agricole și industriale.

De asemenea, părțile și-au manifestat interesul față de deschiderea noilor piețe de desfacere prin realizarea unor investiții strategice pentru economiile celor două țări.

Delegația belarusă a salutat lansarea brandului moldovenească „Wine of Moldova”, care este un indiciu al calității, și a menționat că Republica Moldova este cel mai mare exportator de vinuri, inclusiv de spumante și divinuri în Belarus.

Schimbul comercial dintre Moldova și Belarus a crescut cu șase la sută în primele nouă luni ale acestui an, față de aceeași perioadă a anului 2012, constituind peste 200 de milioane de dolari.

Începe ziua cu DREPTUL!

◆ **Flash**| **Cercul de la Chișinău, în atenția presei internaționale**

Cercul de la Chișinău a ajuns în atenția presei internaționale. Portalul „Business Insider” a publicat o serie de fotografii și însemnările unui scriitor și blogger britanic despre clădirea Cercului din Capitala Moldovei.

Darmon Richter scrie că imobilul a fost proiectat în 1981 și avea o capacitate de 2000 de locuri. Potrivit scriitorului, în prezent arena este în întineric. Totuși, Richter precizează că, chiar dacă acesta pare un monument a căruia glorie a rămas într-un regim uitat, totuși Cercul nu a murit, ci doar a adormit pentru o perioadă.

Cercul din Capitală, una dintre atracțiile turistice de altădată, nu mai funcționează de peste 10 ani.

| **Au fost premiate cele mai bune spoturi sociale privind violența asupra femeii**

Trei studenți de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice au fost premiați pentru cele mai bune spoturi sociale realizate în cadrul Campaniei „16 zile de acțiuni împotriva violenței asupra femeii”, organizată de Asociația „Promo-LEX” în colaborare cu Inspectoratul General de Poliție.

Potrivit juristului Asociației „Promo-LEX” Lilia Potîng, scopul campaniei a fost de a sensibiliza opinia publică referitor la violența în familie și de a informa societatea despre acest pericol.

„În ultimele șase luni am oferit suport în soluționarea a circa 30 de cazuri de violență în familie, de cele mai multe ori problema fiind violența soțului asupra soției și copiilor”, a declarat L. Potîng.

În cadrul Galei de premiere au fost prezentate nouă spoturi sociale. Câștigătorii au fost premiați cu o tabletă electronică (locul I) și două carduri portabile (locul II și III). Filmele premiate urmează a fi promovate la diverse televiziuni.

Potrivit Inspectoratului General de Poliție, de la începutul anului au fost permise circa 1000 de cauze penale privind violența domestică.

| **Viitorii medici combat discriminarea persoanelor infectate cu HIV**

Recent, Societatea de Planificare a Familiei din Moldova, în parteneriat cu Coaliția Nediscriminare (CND), a organizat workshop-ul „Asistență medicală nediscriminatorie față de persoanele care trăiesc cu HIV”. Lecția a fost pentru studenții din cadrul Universității de Medicină, în contextul „Zilelor pentru drepturile omului”.

Ce este infecția HIV, metodele de infectare, cum să tratăm persoanele infectate, care sînt obstacolele cu care se confruntă și cine discriminează această categorie de oameni, au constituit unele dintre subiectele abordate de către experții Luminița Guțu și Rodica Gramma în cadrul lecției.

La fel, experții au menționat cum ajung aceste persoane să fie discriminate, care sînt stereotipurile față de persoanele infectate și care este situația la nivel național.

Potrivit Luminiței Guțu, doctor în medicină, conferențiar universitar la catedra Epidemiologie, USMF „Nicolae Testemițanu”, numărul celor infectați de HIV este în descreștere. Ea a încurajat viitorii medici să nu discrimineze o persoană în cazul în care aceasta este sero pozitivă.

Ca rezultat, studenții au acordat mai multe întrebări și sugestii de organizare repetată a atelierelor de acest gen, la care să participe și medicii ce activează în domeniu.

Amintim că, activitatea a fost organizată în cadrul zilelor pentru drepturile omului și dacă ați fost sau sînteți discriminați, nu ezitați să contactați în mod gratuit și confidențial Linia Nediscriminare: 0 8003 8003.

| **De la 1 ianuarie 2014 românii vor putea lucra în orice țară din UE**

Conform tratatului Uniunii Europene, la 1 ianuarie 2014 se termină perioada de 7 ani, care a permis unora dintre țările UE să pună restricții pe piața muncii pentru români. În acest moment, în jur de 500 000 de români dintre cei care trăiesc în țările UE, sînt afectați de restricțiile de pe piața muncii, iar alții nu au putut pleca din țară deoarece știau ca nu au dreptul să lucreze legal.

Cu toate că din ce în ce mai multe voci din partea oficialilor din Guvernele UE vorbesc despre o posibilă prelungire, acest lucru pare imposibil. Dacă o țară ar dori să prelungească restricțiile, ori ar trebui să se modifice Tratatul Uniunii Europene, ori acea țară trebuie să iasă din UE.

În același timp, o invazie în țările din Nordul Europei din partea celor care doresc să profite de sistemele de protecție socială din aceste țări este iminentă.

Cerem Guvernului României să pregătească acorduri cu Ministerele de Interne din aceste țări trimițînd polițiști români pentru a scădea infracțiunile grupurilor de romi care sînt și care vor merge în aceste state.

„Intrăm într-o nouă etapă de liberă circulație, iar Uniunea Europeană ar trebui să aibă un proiect coerent de integrare a romilor acolo unde se găsesc, în țările Europei. Vrem liberă circulație și ridicarea restricțiilor, însă în același timp nu putem sta nepăsători privind cum din cauza unora care nu doresc să se integreze, imaginea românilor și a României este călcată în picioare, a declarat Daniel Tecu, președinte FADERE.

| **Chirurgii moldoveni se informează de pe Internet și din presă despre legislația ce reglementează activitatea medicală**

Majoritatea chirurgilor din Republica Moldova consideră importantă cunoașterea legislației ce reglementează activitatea medicală. Datele unui studiu privind analiza medico-legală a deficiențelor admise în asistența medicală de profil chirurgical din Republica Moldova arată că cei mai mulți chirurghi, aproape 74 la sută, studiază actele normative pentru a fi la curent cu principiile juridice ce le reglementează activitatea.

Aproape 60 la sută dintre cei ce încearcă să țină pasul cu noutățile din legislație se informează din presă despre modificările juridice. Autorul studiului, Andrei Pădure, spune însă că sursele de informare în masă pot furniza obiectiv o asemenea informație doar atunci cînd datele sînt prezentate în original fără a fi trecute prin prisma cunoștințelor și punctului de vedere al jurnalistului sau redactorului.

„Spre regret, informația cu caracter juridic nu este expusă de către mass-media integral și rareori conține suficiente date necesare pentru interpretarea corectă a acestora și aplicarea în practică”, a mai adăugat expertul.

În același timp, pentru fiecare al doilea chirurg moldovean Internetul reprezintă principala sursă de informare privind modificările ce vizează legislația medicală. Igor Topal este medic chirurg la Spitalul Raional Cimișlia și spune că Internetul a devenit

cea mai accesibilă sursă de informare pentru majoritatea medicilor, nu doar pentru chirurghi.

„De obicei, administrația spitalului ne informează despre ordinele Ministerului Sănătății, dar în mare parte intrăm noi pe site-ul Ministerului și aflăm noutățile. Acest site este ca o carte de

căpătii a noastră, de acolo luăm toate informațiile și legile de bază le studiem tot de pe Internet. Aflăm de la televizor sau colegii la spital ne spun ce s-a schimbat și deja noi căutăm documentul original și-l studiem singuri”, afirmă chirurgul. Acesta mai spune că alege să se informeze de pe Internet, deoarece este accesibil oricînd și nu presupune cheltuieli suplimentare. „E mai ușor să te informezi de pe Internet, e comod. Dai la căutare oricînd vrei și primești în același timp răspuns. E foarte simplu, cu toate că la început cam greu ne descurcam cu calculatorul”, mai spune Igor Topal.

Chirurgii moldoveni mai află despre noutățile juridice din domeniul medical la conferințe și seminare tematice,

în cadrul cărora sînt puse în discuție informații de drept medical. Este vorba de 54 la sută dintre medicii care se documentează anume în așa mod. Alți 45,5% dintre respondenți au menționat că studiază literatura juridică pentru a fi la curent cu schimbările legislației. 43% fac acest lucru la diverse cursuri de perfecționare.

„De multe ori, jurnalistul poate nu înțelege corect și ne poate duce în eroare. De aceea, în mare parte medicii preferă să se informeze și să studieze singuri, de pe Internet sau de la colegi”, mai spune acesta.

Datele arată că 91,7% dintre chirurghi sînt de părere că medicul trebuie să cunoască legislația ce-i reglementează activitatea sa profesională.

Aproape 6 la sută au admis această necesitate ca fiind probabilă și doar 1,4% dintre medici consideră că doctorul nu are nevoie de asemenea cunoștințe. Cunoașterea legislației, cred unii chirurghi, ține de competența exclusivă a juristului instituției medico-sanitare și a Ministerului Sănătății.

„O asemenea abordare a acestei probleme este destul de periculoasă pentru medic, întrucît necunoștința legislației ce-i reglementează activitatea profesională, acesta poate neintenționat să o încalce, iar după cum se știe, necunoașterea legislației nu absolvște persoana vinovată de responsabilitate pentru comiterea faptei ilicite”, susține autorul studiului Andrei Pădure.

De cealaltă parte, chirurgii susțin că cea mai sigură și eficientă sursă de informații rămîne a fi administrația spitalului care-i ține la curent cu noile prevederi legislative, dar în egală măsură și Internetul. „Eu sînt sigur în informația dată doar dacă vine de la Ministerul Sănătății. La volanta

de dimineață toate noutățile ne sînt aduse la cunoștință de către administrația spitalului.

Și Internetul este o sursă sigură, dacă consulți site-urile oficiale. Foarte des accesez site-ul Ministerului, pentru că știu că acolo este informație veridică”, spune Vladimir Iațuc, medic chirurg la Spitalul Raional Edineț. Presa nu este văzută ca o sursă eficientă de informare, spune chirurgul. „De multe ori, jurnalistul poate nu înțelege corect și ne poate duce în eroare. De aceea, în mare parte medicii preferă să se informeze și să studieze singuri, de pe Internet sau de la colegi”, mai spune acesta.

Datele arată că 91,7% dintre chirurghi sînt de părere că medicul trebuie să cunoască legislația ce-i reglementează activitatea sa profesională. Aproape 6 la sută au admis această necesitate ca fiind probabilă și doar 1,4% dintre medici consideră că doctorul nu are nevoie de asemenea cunoștințe. Cunoașterea legislației, cred unii chirurghi, ține de competența exclusivă a juristului instituției medico-sanitare și a Ministerului Sănătății.

„O asemenea abordare a acestei probleme este destul de periculoasă pentru medic, întrucît necunoștința legislației ce-i reglementează activitatea profesională, acesta poate neintenționat să o încalce, iar după cum se știe, necunoașterea legislației nu absolvște persoana vinovată de responsabilitate pentru comiterea faptei ilicite”, susține autorul studiului Andrei Pădure.

| **„Pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane este necesară mobilizarea tuturor eforturilor umane și financiare”**

Vicepreședinta Parlamentului Republicii Moldova, Liliana Palihovici, a avut o întrevedere cu raportorul special al ONU privind traficul de ființe umane, mai cu seamă femei și copii, RaJoy Ngozi Ezeilo, aflată în vizită de lucru în Moldova cu ocazia conferinței regionale axată pe combaterea traficului de ființe umane prin intermediul Internetului.

Dialogul raportorului ONU, RaJoy Ngozi Ezeilo, cu vicepreședinta Parlamentului, Liliana Palihovici, s-a desfășurat în contextul conferinței regionale de la Chișinău, cu genericul „Consolidarea răspunsului justiției penale față de fenomenul traficului de ființe umane în Europa de Sud-Est – Combaterea abuzului prin intermediul Internetului și consolidarea schimbului transfrontalier de informații operative”. La întrevedere au participat, de asemenea, Nicola Harrington-Buhay, coordonator rezident al Organizației Naționale Unite în Moldova, și Claude Cahn, consilier pentru Drepturile Omului, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova.

„Pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, în special femei și copii, este necesară mobilizarea tuturor eforturilor umane și financiare”, a

afirmat vicespeakerul Liliana Palihovici, menționînd, totodată, eforturile depuse de Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova în acest domeniu. Vicepreședinta Parlamentului a făcut referire la îmbunătățirea legislației naționale în domeniu, precum și la înăsprirea pedepsei pentru comiterea infracțiunilor legate de traficul de ființe umane.

Ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatarea sexuală și a abuzurilor sexuale („Convenția Lanzarote”); crearea în cadrul Ministerului Afacerilor Interne a Centrului pentru Securitate Cibernetică, prin intermediul căruia sînt implementate bunele practici în combaterea abuzului în mediul online; ajustarea Codului penal și înăsprirea pedepselor pentru crimele comise împotriva copiilor; cooperarea extinsă cu societatea civilă și ONG-urile specializate în domeniu; activitatea, în cadrul Guvernului, a Comitetului Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane

– sînt cîteva dintre acțiunile majore realizate de Republica Moldova

În cadrul întrevederii, raportorul special ONU, RaJoy Ngozi Ezeilo, a apreciat pozitiv eforturile depuse de

Parlamentul Republicii Moldova în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, menționînd necesitatea utilizării controlului parlamentar în calitate de instrument de implementare a

legislației în domeniu.

Recomandările raportorului special al ONU privind traficul de ființe umane, mai cu seamă femei și copii, au vizat consolidarea eforturilor depuse în acest domeniu în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin deschiderea „Liniilor fierbinți” în raioane și sate, nu doar în Capitală; dezvoltarea sistemului de compensații pentru victimele traficului de ființe umane; necesitatea desemnării unui ombudsman parlamentar pe probleme legate de traficul de ființe umane.

Aniversarea a 65-a a Declarației Universale a Drepturilor Omului consemnată în cadrul unei conferințe științifice

Democratizarea vieții publice, statul de drept, integrarea în comunitatea internațională – aceste deziderate mult râvnite de Republica Moldova sînt de neconceput fără respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, promovarea acestor valori inalienabile ființei umane devine un imperativ al timpului, iar consemnarea, la 10 decembrie, a adoptării Declarației Universale a Drepturilor Omului (DUDO) constituie o oportunitate de a discuta și a aminti tuturor cetățenilor, o dată în plus, că au drepturi și libertăți consfințite de unul dintre cele mai importante acte internaționale.

În această arie de preocupări se înscrie și conferința științifică dedicată aniversării a 65 de ani de la semnarea DUDO, organizată de Consiliul Științific de tineret al Uniunii Juriștilor din Moldova (UJM), în parteneriat cu Universitatea de Studii Politice și Economice Europene (USPEE) „Constantin Stere” și Ius Moldova. Forul a întrunit cei mai activi studenți ai facultăților de drept de la Universitatea de Stat din Moldova (USM), USPEE „Constantin Stere”, Universitatea de Studii Europene din Moldova (USEM), Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, precum și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale antrenate în apărarea drepturilor omului. În calitate de oaspeți de onoare ai evenimentului au fost Gheorghe Avornic, doctor habilitat în drept, profesor universitar, președintele UJM; Tudor Popovici, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, vicepreședinte al UJM, magistrat; Raisa Grecu, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, decan al Facultății de Drept a USPEE „Constantin Stere”.

În alocuțiunea de deschidere, Vladimir Palamarciuc, magistrul în drept, președintele Consiliului Științific de tineret al UJM a subliniat: „Acțiunea pe care o desfășurăm este consacrată aniversării a 65-a a Declarației Universale a Drepturilor Omului – un document istoric, de o importanță mondială, cu impact major și asupra societății noastre, deoarece DUDO servește ca instrument de bază pentru drepturile constituționale ale cetățenilor din Republica Moldova, care sînt interpretate în spiritul ei.

Scopul acestei întruniri rezidă în a discuta și a ne expune ideile și opiniile în ceea ce privește respectarea drepturilor noastre. De asemenea, prin acest gen de acțiuni vrem să îndemnăm tinerii să desfășoare activitate științifică, să se întâlnească, să-și împărtășească cunoștințele și păreri vizavi

de anumite probleme sociale”.

Organizarea conferinței a fost înalt apreciată de către Gh. Avornic, T. Popovici, și R. Grecu, nume de notorietate în justiția națională, care au remarcat că asemenea evenimente sînt mai mult decît binevenite. Or, în cazul în care este vorba despre viitori juriști, aceștia încă de pe băncile facultății trebuie să-și consolideze cunoștințele, să se manifeste activ și să-și dezvolte abilitățile analitice și de comunicare, calități inerente unui profesionist în domeniul jurisprudenței.

„Criteriul profesional pornește de aici, de la interesul față de astfel de evenimente. Acest fapt denotă deja cîte ceva din convingerile și conștiința juridică a viitorilor juriști, care nu sînt mai puțin importante decît cunoștințele”, a menționat R. Grecu.

În aceeași ordine de idei, T. Popovici a remarcat că „antrenarea tinerilor în asemenea manifestații este pe cît de salubilă și necesară, pe atît de anevoioasă, deoarece nu fiecare este predispus de a participa la astfel de evenimente, iar cei care se implică în asemenea activități dau dovadă de voință și interes față de chestiunile din societate. Și e firesc ca un viitor jurist să fie la curent cu toate problemele existente, să-și lărgească viziunile, astfel încît, indiferent de situație, să poată găsi cele mai optime soluții. Și unde ar putea fi discutate toate aceste aspecte dacă nu în cadrul întrunirilor de acest fel”.

Cît privește tematica conferinței, invitații speciali ai evenimentului au calificat-o drept importantă, evidențind însemnătatea Declarației Universale a Drepturilor Omului. Ei au menționat că de la ea pornește totul, pentru că reprezintă un garant al respectării demnității fiecărui membru al societății, fiind adoptată în situații-limită pentru umanitate – genocidul cauzat de războaiele mondiale, iar prevederile ei se regăsesc și în legislația națională.

În acest sens, Gh. Avornic a menționat că este inimaginabil de a discuta despre o activitate științifică, despre o instituție de drept sau chiar despre sistemul de justiție fără a face referire la acest document atît de important pentru umanitate. El reprezintă baza legislațiilor tuturor statelor ce l-au ratificat (majoritatea țărilor lumii), care îi sînt subordonate, începînd cu Constituția și pînă la întregul sistem de drept. Nu este po-

sibil ca normele din legislația unui stat care a ratificat acest document să nu corespundă prevederilor Declarației Universale a Drepturilor Omului, și Republica Moldova nu face excepție în cazul dat fiind prima țară din fosta URSS care și-a exprimat atașamentul față de acest act. Iar în Constituția țării avem stipulat că statul nostru recunoaște prioritatea DUDO și a altor documente internaționale în materia drepturilor omului asupra actelor naționale”.

Și R. Grecu a vorbit despre rolul Declarației în con-

textul conflictelor dintre civilizații care au curmat mii de vieți omenești.

„După cel de-al doilea război mondial, omenirea a înțeles că dacă lucrurile continuă să se desfășoare la fel, civilizația umană este în mare pericol. Astfel, la marginea „prăpastiei”, s-a decis că așa nu mai merge.

Fiecare societate are momentele sale de criză și anume în aceste situații trebuie să apară conștiința socială. Or, conștiința juridică constituie avangarda conștiinței sociale, care trebuie să includă instinctul supraviețuirii.

Da, astăzi vorbim despre DUDO, prin urmare, tot ce a fost de declarat despre drepturile cetățeanului, omenirea a declarat. Acum, a venit momentul realizărilor. Și mă bucur pentru cei care sînteți astăzi aici, deoarece consider că anume voi veți fi cei care vă veți pronunța ferm dacă continuăm cu declarațiile sau le implementăm în practică”, a specificat R. Grecu în alocuțiunea sa.

Întrebat fiind cum se prezintă situația la capitolul respectarea drepturilor omului în Republica Moldova, Tudor Popovici a subliniat că, de la obținerea independenței țării, aceasta s-a îmbunătățit substanțial.

„Disponem de acea libertate, conferită și de Declarația Universală a Drepturilor Omului, prevederile căreia le regăsim practic în fiecare din ramurile sistemului de drept național, iar în articolul 4 al Constituției Republicii Moldova e stipulat că legislația noastră trebuie interpretată reieșind din DUDO. Și dacă umanitatea a stabilit că aceasta este o valoare supremă pen-

tru civilizația modernă, noi nu putem fi împotriva acestui concept. Asta ne asigură elementarul atît de necesar existenței noastre ca ființe umane, deoarece s-a declarat că sîntem egali, indiferent de rasă, religie, apartenență socială etc. și trebuie să trăim în spiritul respectului reciproc și al fraternității. Sînt drepturile noastre.

Însă, ca toate acestea să nu fie doar la nivel declarativ, devine imperios necesar să educăm societatea noastră, să vorbim mai mult, să informăm despre drepturile pe

statului, iar noi, juriștii trebuie să luptăm ca să îndreptăm lucrurile”.

De asemenea, V. Grejdieru, în mesajul său, s-a referit și la calitatea studiilor juridice din țara noastră, despre care a spus că este bună, însă „problema-cheie ține de dorința de a învăța a celor care vor să facă carieră în jurisprudență. Studiile în domeniul dreptului nu se limitează doar la ciclul de licență, deoarece juriștii trebuie să fie la curent cu toate modificările care au loc în sistem, iar instruirea continuă aproape că devine o obligativitate.

Și dacă tot tîndem spre integrare și statul de drept, evidențiez că acest lucru nu se realizează doar prin declarații și convenții, ci prin respectarea lor. Numai astfel vom obține rezultatul scontat”.

Vorbînd despre oportunitățile conferinței științifice vizate, Mariana Sacara, studentă, anul IV, Facultatea de Drept, USM, a reiterat că aceasta reprezintă o șansă în plus pentru revendicarea drepturilor omului, totodată, oferind tinerilor posibilitatea de a-și manifesta capacitățile analitice și de exprimare prin abordarea anumitor momente polemice.

Făcînd referire la pîrghiile de respectare a drepturilor omului în Republica Moldova, M. Sacara a specificat că, „reglementările naționale sînt adecvate și asigură pe deplin respectarea drepturilor cetățeanului. Un alt adevăr este că societatea civilă trebuie să dea și ea o nuanță și să pornească spre revendicarea drepturilor sale, pentru că are toate posibilitățile, astfel încît nici nu-i este îngerădit dreptul de a-și afirma drepturile pe care le are. Consider că societatea noastră este pasivă și nu exploatează și nu explorează cadrul legislativ care-i permite să-și protejeze drepturile și să le pună în capul mesei”.

Și dacă prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului se regăsesc aproape în fiecare din ramurile sistemului juridic autohton, subiectele lucrărilor conferinței au fost dintre cele mai variate și interesante, raportorii dînd dovadă de pregătire adecvată, au impresionat auditoriul prin tratarea profundă și bine argumentată a problemicii puse în discuție. Nu putem să nu menționăm aici lucrarea lui Boris Malachi, membru UJM, masterand, USM („Interpretarea Constituției”); Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), ceea ce denotă neprofesionalismul și incompetența organelor de drept și în ultimă instanță a

legislația Republicii Moldova”); Eleonorei Andriuța, A.O. Keystone Human Service International („Dreptul la capacitate juridică a persoanelor cu dizabilități”); Ion Bambuleac, asistent de proiect, A.O. Coaliția Nediscriminare („Aspecte discriminatorii în contextul art.301 alin.(1) lit.c) Codul muncii”); Anatolie Caminschi, masterand, USPEE „Constantin Stere” („Reglementarea dreptului la viață”); Rodică Macovei, studentă, anul III, USEM („Dreptul la vot”); Daniei Cebuc, masterandă, USM („Activitatea investigatorilor sub acoperire în legislația națională, și în conformitate cu standardele europene”); Verei Macovei, membru al Consiliului de administrație al UJM, masterandă, USPEE „Constantin Stere” („Garantarea dreptului la apărare prin prisma CEDO”); Vasile Grejdieru, membru al Consiliului de administrație al UJM, student, anul IV, USM („Percheziția și inviolabilitatea domiciliului”); Vasile Barnari, student, anul III, USEM („Libertatea de exprimare”); Elenei Jenunchi, masterandă, USPEE „Constantin Stere” („Dreptul la libera exprimare prin prisma CEDO”); Marianei Șargarovschi, studentă, anul IV, USM („Vătămarea sănătății versus lezarea integrității corporale. Impactul disocierii terminologice”); Victoriei Roșca, masterandă, USM, avocat stagiar („Realizarea în practică a principiului recunoașterii și executării drepturilor cîștigate într-un stat străin”); Anastasiei Cucereavii, masterandă, USM („Arbitrajul – cale alternativă de apărare a drepturilor civile”); Augustinei Șiman, studentă, anul IV, USM („Respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană”); Ștefan Ciupercă, student, anul II, USM („Secretul medical prin prisma CEDO”); Valeriei Fortuna, studentă, anul I, USPEE „Constantin Stere” („Drepturile minorităților în Republica Moldova”); Irinei Batin, masterandă, USM („Încălcarea drepturilor părintești, în ce privește alegerea educației și instruirii pentru copiii lor”); Andrei Niculița, student, anul II, USPEE „Constantin Stere” („Drepturile Omului și moralitatea”); Victor Neaga, student, anul III, USM („Legalizarea eutanasiilor”); Aureliei Grejdieru, membru al UJM, masterandă, USM („Caracteristica sistemului public de asigurări sociale”); Vladimir Palamarciuc, președintele Consiliului Științific de tineret al UJM („Reflecții asupra recursului în procedura civilă”).

La finalul evenimentului fiecărui raportor i-a fost înmînată diploma de participare.

Cor. DREPTUL

Ziua internațională anticorupție: Progrese și perspective în reprimarea corupției din Republica Moldova

Corupția afectează creșterea economică prin majorarea costurilor și subminează gestionarea durabilă a mediului și resurselor naturale. Ea încalcă drepturile fundamentale ale omului, exacerbează sărăcia și sporește inegalitățile prin distorsionarea fondurilor pentru sănătate, educație și alte servicii esențiale. Efectele negative ale corupției sînt simțite de miliarde de oameni de pe glob.

Astfel, de Ziua internațională anticorupție, lumea întregă a încercat prin diverse acțiuni să spună STOP acestui fenomen antisocial, iar Republica Moldova nu este o excepție în acest sens. Prin urmare, Centrul Național Anticorupție (CNA) a desfășurat cea de-a IX-a Conferință Națională Anticorupție cu genericul „Progrese și perspective în reprimarea corupției”.

Desfășurarea acestui for anual vine să marcheze Ziua internațională de luptă împotriva corupției, stabilită prin Rezoluția Organizației Națiunilor Unite, din 9 decembrie 2003, care demonstrează angajamentul Republicii Moldova în promovarea unei atitudini intolerante față de corupție și amplificarea continuă a practicilor de contracarare a acestui fenomen.

La conferință au participat înalți oficiali, experți, reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, ai organismelor internaționale, mediului de afaceri, societății civile și mass-media, fiind oferită tuturor posibilitatea de implicare activă, adresare de întrebări și intervenții cu comentarii.

Obiectivul principal al conferinței constă în evaluarea eforturilor anticorupție întreprinse de către autorități și societatea civilă pe parcursul anului curent, consolidarea practicilor de monitorizare anticorupție și identificarea priorităților strategice pentru perioadele ulterioare.

Accentele de bază au fost puse și pe analiza rezultatelor reformelor demarate de către instituțiile abilitate să descopere, să cerceteze și să judece cazurile de corupție pe subiecte ce vizează asistența externă și rolul acesteia în realizarea priorităților de dezvoltare ale Republicii Moldova ca stat de drept și democratic.

În discursul său, directorul CNA Viorel Chetaru a ținut să sublinieze că fenomenul corupției este prezent practic în toate domeniile de activitate, iar marea provocare pentru Centrul Național Anticorupție nu este doar să depisteze actele de corupție, ci mai ales să le prevină, să creeze mecanisme care să oprească apariția acestora încă din faza de intenție.

„Anul trecut am lansat un amplu proces de reformă al instituției, iar în acest an, încă din prima lună am demarat practic activitatea în noua formulă, cea de instituție care se ocupă exclusiv de combaterea corupției.

O coincidență nefastă a făcut ca

startul activității noastre să aibă loc în același timp cu startul unei crize politice profunde, iar acest lucru ne-a bruiat puțin, însă nu atât de tare încît să ne împiedice activitatea.

Cazurile care au vizat funcționari de rang înalt au creat o anumită doză de emoție în rîndul opiniei publice, deoarece pînă acum prezența unor astfel de persoane în anchetele penale era un lucru neobișnuit. Astăzi, sîntem în situația în care un șir de dosare ce vizează implicarea a mai mulți funcționari de rang înalt, sînt trimise spre examinare în instanța de judecată sau se află în faza finală a procesului penal. Atît CNA, cît și procurorii care au lucrat la aceste cazuri, precum și societatea, așteaptă o judecată corectă”, a menționat V. Chetaru.

Potrivit datelor prezentate în cadrul conferinței, în anul 2013 se atestă o creștere a numărului cazurilor de corupție depistate – circa 400 de dosare intentate și un spectru al subiecților infrafracțiunilor mult mai diversificat în comparație cu anii precedenți.

Analiza evoluției infrafracționalității de corupție denotă tendința tot mai accentuată a funcționarilor publici de rang înalt și mediu de a folosi situația de serviciu în interes personal și material, ca urmare fiind prejudiciate în proporții considerabile interesele publice naționale și ale cetățenilor. Așadar, din totalul cauzelor penale de corupție, peste 60% au fost pornite în privința conducătorilor de diferit rang.

Spre deosebire de anii precedenți, în perioada de raportare, instanțele judecătorești au pronunțat 61 de sentințe de condamnare în privința a 63 de persoane, pe cauzele penale instrumentate de CNA.

În 5 cazuri au fost pronunțate sentințe de achitare – un lucru semnificativ în raport cu perioadele anterioare, cînd instanțele, în mare parte, emiteau sentințe cu suspendarea executării pedepsei sau cu aplicarea unor amenzi.

V. Chetaru a mai adăugat că pentru sine „situația dată este un motiv de dublă satisfacție, pe de o parte, pentru că acest fapt înseamnă că lucrătorii CNA au instrumentat cu mai mult profesionalism dosarele și pe de altă parte, pentru că instanțele de judecată tratează mult mai responsabil dosarele. Iar cînd în aceste cauze figurează miniștri și vice miniștri, magistrați, polițiști, vameși, avocați, reprezentanți ai autorităților publice locale (președinți de raioane, primari) există motive să credem că lucrurile se mișcă în direcția cea bună, chiar dacă prea încet”.

De asemenea, șeful CNA a remarcat beneficiile generate de anumite schimbări de ordin legislativ, precum reevaluarea sistemului imunității pentru judecători, ceea ce a facilitat activitatea CNA, iar ca rezultat au fost depistate și cercetate infrafracțiuni de corupție și conexe corupției, săvîrșite de către magistrați – un segment practic intangibil pînă acum.

Analizînd lucrurile din perspectivă critică, directorul CNA a evidențiat că în ciuda eforturilor depuse de au-

torității în vederea combaterii corupției, Republica Moldova este privită ca un stat puternic afectat de acest fenomen. Asta o demonstrează, ani la rînd, Indicele de Percepție a Corupției. Ultimul IPC, plasează țara noastră pe locul 102 din 177 de țări.

În ciuda unor semnale evident pozitive, există încă multe hotărîri judecătorești dubioase, sentințe simbolice pentru manifestări corupționale, oameni care revin în funcții după ce au fost obiectul unor investigații de corupție.

„Chiar și în cel mai recent studiu, realizat de CNA, cu sprijinul experților independenți, a Curții Supreme de Justiție, a proiectelor MIAPAC și PNUD, care se referă la „Finalitatea dosarelor de corupție și analiza sentințelor”, se concluzionează că în ultimii doi ani, doar trei persoane au fost trimise după gratii și asta deoarece judecătorii pronunță sentințe prea blinde.

„Procesul de luptă împotriva corupției declanșat de Republica Moldova este unul ireversibil iar cel mai important este să nu le permitem celor corupți să aibă acces la funcția publică vreodată”, a conchis V. Chetaru.

Prezent la eveniment, Iurie Leancă, șeful Guvernului a remarcat că, eliminarea corupției nu reprezintă doar un angajament în fața comunității internaționale și a partenerilor din UE, ci este, întîi de toate, singura cale pentru a îmbunătăți viața tuturor oamenilor.

„A venit timpul unor măsuri mai insistente, care să aibă rezultate, pentru a asigura un viitor mult mai stabil, democratic pentru țara noastră și cetățenii ei. Oamenii nu vor avea niciodată o viață decentă, o educație sau un sistem de ocrotire a sănătății calitativ, dacă acestea vor fi corupte. Oamenii nu vor avea niciodată

venituri după merit și competențe, într-o țară unde există mită, trafic de influență și nepotism despre care, cu părere de rău, noi vorbim deseori”, a spus Iurie Leancă.

Premierul a mai subliniat că prevenirea și combaterea corupției este menționată în mod expres în acordurile încheiate cu Uniunea Europeană și este o condiție esențială pentru liberalizarea regimului de vize. Șeful Executivului a reiterat că pentru o luptă eficientă cu corupția este nevoie de un Sistem Național de Integritate funcțional.

„În ultimii ani, am avut situații care ne-au arătat cu prisosință că acest fenomen a ajuns să fie o amenințare la securitatea națională a statului. Iată de ce combaterea corupției este un subiect prioritar pe agenda Guvernului, dar și a instituțiilor subordonate”, a mai menționat Iurie Leancă.

Șeful Cabinetului de miniștri a specificat că Executivul va insista în continuare ca prevederile cruciale, care se conțin în Strategia Națională Anticorupție și Strategia de reformare a justiției, să fie implementate în practică. Prim-ministrul a mai declarat că speră, într-o perspectivă apropiată, să fie luată decizia privind Strategia de reformare a Procuraturii, în acest sens fiind nevoie de avizul instituțiilor internaționale, în special cel al Comisiei de la Veneția.

„Și dacă evaluările sînt făcute de experți, organizații neguvernamentale sau organisme internaționale, atunci taxarea dură în caz de nereușită, va fi făcută de cetățeni”, a punctat Iurie Leancă.

Mituirea agenților rutieri sau bannii achitați pentru a obține mai rapid unele servicii este doar o mică parte din fenomenul corupției. Economia are de suferit pierderi enorme anume din cauza corupției de la nivel înalt.

Declarațiile aparțin șefului Delegației UE în Republica Moldova, Pirkka Tapiola, în cadrul Conferinței Naționale „Progrese și perspective în reprimarea corupției”.

„Pentru foarte mulți oameni corupția înseamnă mituirea poliției rutiere sau depășirea birocrăției prin achitarea unor servicii mai rapide. Nu. Aceasta este doar o parte a corupției. Vorbim despre o modalitate de funcționare a unei societăți: dacă aceasta funcționează în bază de merite și transparență sau dacă aceasta funcționează în baza unor tranzacții financiare, interese și legături personale. Corupția de la nivel înalt generează pierderi enorme în economia națională, aducînd mai puține investiții și mai puține posibilități”, a declarat Pirkka Tapiola.

Oficialul european a atenționat încă o dată autoritățile Republicii Moldova despre cît de importante sînt, pentru parcursul european, re-

zultatele obținute în lupta cu acest flagel.

„Noi am ajuns la răscruce în relațiile dintre Uniunea Europeană și țările din Parteneriatul Estic. În ultimii 20 de ani, a avut loc o perioadă de tranziție, care a adus o modificare de sistem, iar această modificare nu a fost ceea ce oamenii s-au așteptat, nu a fost aceea democrație și transparență funcțională”, a mai spus șeful Delegației UE în Republica Moldova.

Precizăm că, evenimentul în cauză a fost organizat de Centrul Național Anticorupție, cu suportul Proiectelor finanțate de Uniunea Europeană, inclusiv „Misiunea Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova (EUHLPAM)”, proiect implementat de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova și „Susținerea Guvernului Moldovei în domeniul anticorupției, reformei Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv a poliției și protecției datelor cu caracter personal (MIAPAC)”, program aplicat de Agenția Germană de Cooperare Internațională (GIZ) și compania de consultanță și audit KPMG România.

Și reprezentanța Organizației Națiunilor Unite în Moldova a venit cu un mesaj prilejuit de Ziua internațională anticorupție.

„ONU este ferm angajată să-și realizeze propriile obligațiuni. Activînd în unele dintre cele mai vulnerabile contexte din lume, ONU se confruntă cu riscuri ale corupției cu multe fațete care pot submina eforturile noastre de a promova dezvoltarea, pacea și drepturile omului. Noi am dezvoltat un sistem robust de control intern și vom continua să rămînem vigilenți și să muncim mult pentru a fi un exemplu de integritate.

Corupția este o barieră pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și trebuie luată în considerație la elaborarea și implementarea agendei de dezvoltare post-2015. Convenția ONU pentru Combaterea Corupției, adoptată cu 10 ani în urmă, reprezintă cel mai important cadru global pentru prevenirea și eradicarea fenomenului. Realizarea completă a Convenției depinde în mare măsură de prevenirea eficientă, aplicarea legii, cooperarea internațională și redobîndirea mijloacelor.

În contextul Zilei internaționale anticorupție, chemăm Guvernele, sectorul privat și societatea civilă să întreprindă eforturi comune împotriva acestui flagel complex social, politic și economic care afectează toate țările. Pentru a asigura în viitor echitabil, incluziv și prosper pentru toți, noi trebuie să promovăm o cultură a integrității, transparenței, responsabilității și bunei guvernări”, se specifică în mesajul transmis de ONU Moldova.

L.D.

Guvernul SUA sprijină Moldova în consolidarea sistemului de siguranță a alimentelor

Guvernul SUA va continua să acorde sprijin Republicii Moldova în elaborarea politicilor de siguranță a alimentelor prin aprobarea Standardelor Internaționale pentru Măsur

Fitosanitare.

Pînă în prezent, cu suportul proiectului ACED, au fost elaborate analizele impactului de reglementare și proiectele de aprobare pentru opt standarde internaționale,

iar în următoarea perioadă, cu susținerea USAID și a proiectului ACED, vor fi pregătite pentru aprobare alte 14 standarde internaționale.

În cadrul întrevederii

ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare, Vasile Bumacov, cu Kent Larson, director USAID/Moldova și alți reprezentanți ai USAID și ACED, o atenție deosebită a

fost acordată subiecților ce ține de certificarea și acreditarea la nivel internațional a laboratorului fitosanitar central din cadrul Î.S. „Centrul de Carantină Identificare, Expertize de Arbitraj și

Dezinfectare a Producției”. Astfel, a fost reconfirmată susținerea din partea USAID în pregătirea laboratorului și certificarea acestuia la standardul internațional ISO 17025.

La Chișinău a fost desfășurată a treia reuniune de lucru a CpDOM privind respectarea drepturilor minorităților naționale

Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova (CpDOM) a desfășurat ce-a de-a treia reuniune de lucru cu genericul „Respectarea drepturilor persoanelor ce aparțin minorităților naționale prin prisma Convenției-cadru”. Subiectul principal al discuțiilor a vizat egalitatea deplină și efectivă a minorităților naționale prin asigurarea condițiilor adecvate pentru conservarea și dezvoltarea propriei culturi și pentru menținerea propriei identități.

Potrivit CpDOM, evenimentul a întrunit funcționari ai Ministerului Educației, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Biroului Relațiilor Interetnice (BRI), vicepreședinți ai raioanelor din zona de Centru a țării, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale ce activează în domeniul protecției drepturilor minorităților naționale.

Obiectivul reuniunii constă în evaluarea situației existente la compartimentul respectarea drepturilor minorităților și identificarea problemelor.

Așadar, participanții la discuție au constatat că Republica Moldova are un sistem complex de protecție a drepturilor minorităților naționale, un cadru legislativ ce corespunde exigențelor internaționale și o bună tradiție de conviețuire a diferitor etnii pe teritoriul țării.

În cuvântul său de deschidere, avocatul parlamentar Tudor Lazăr a subliniat necesitatea implementării în practică a bazei legis-

lative existente în acest domeniu și anume respectarea, în domeniul vieții publice, a principiilor expuse în Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale.

Și consilierul în probleme pri-

Convenției-cadru, pentru protecția minorităților naționale și mecanismele de implementare a cadrului legislativ, dar și despre monitorizarea situației etniilor conlocuitoare a relatat Vera Petuhov, director

implementării a noi metode de învățare, aducând exemple de practici de succes.

Principalele probleme legate de angajarea în câmpul muncii au fost trasate de către reprezentantul

Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, șeful adjunct al Direcției Dezvoltarea Resurselor Umane și Politici Ocupaționale Ana Gherganova. Ea a specificat lipsa locurilor de muncă și a calificării necesare, aceasta fiind valabilă pentru toată populația Moldovei. Totodată, A. Gherganova a subliniat că pentru persoanele înregistrate ca șomeri, pe lângă alte măsuri întreprinse, sînt create și condiții pentru studierea lim-

bii române, fapt menit să asigure egalitatea de șanse la angajare.

Discuțiile participanților la întrunire s-au referit și la mediatorii comunitari. Astfel, a fost subliniată utilitatea și necesitatea acestui serviciu, în același timp fiind discutate mai multe probleme legate de funcționarea eficientă a mediatorilor – de la nivelul necesar de pregătire pînă la lipsa de motivare pentru angajare în aceste funcții.

La rîndul lor vicepreședinții raioanelor Hîncești, Călărași, Telenești, Șoldănești, Ștefan Vodă, Strășeni, au relevat implicarea fiecărui

raion în domeniul discutat, au vorbit despre practici pozitive (școlărirea copiilor de etnie romă, menținerea unor școli în care învață copiii minorităților naționale, măsuri de implementare a proiectelor sociale, activitatea mediatorilor etc.). De asemenea, au fost abordate și unele probleme, în special în ceea ce privește studierea limbii de stat și asigurarea studierii limbilor materne ale minorităților, se precizează în comunicatul CpDOM.

Președintele Uniunii Ucrainenilor Svetlana Mîșlițchi și-a expus opinia privind măsurile care necesită a fi întreprinse pentru a asigura respectarea drepturilor minorităților, iar despre situația comunității evreilor din Moldova a vorbit președintele acesteia Mihail Gorbaciov. Olga Gonciarova, președintele Adunării Popoarelor din Moldova, a vorbit despre toleranță și respect – una din tradițiile de conviețuire a diferitor naționalități pe teritoriul țării.

Ca și în celelalte situații, pe marginea celor stabilite în cadrul întrunirilor, avocatul parlamentar va formula propuneri și recomandări autorităților responsabile în vederea ameliorării stării de lucruri.

Activitatea în cauză face parte din realizarea Planului Național de Acțiune în Domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2011-2014, și are drept scop promovarea standardelor internaționale privind drepturile minorităților naționale, prevenirea discriminării pe criteriile de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă.

L.D.

vind drepturile omului în cadrul Oficiului ONU din Moldova, Claud Cahn a invocat multitudinea aspectelor legate de problematica respectării drepturilor minorităților naționale. Aceste drepturi necesită o atenție sporită din partea statului, iar una din problemele pentru care societatea noastră trebuie să caute soluții este acceptarea diferențelor și a diversității, a subliniat Claud Cahn.

Despre ceea ce a întreprins Biroul Relațiilor Interetnice, în calitate de organ responsabil pentru implementarea în Moldova a

general adjunct al BRI.

Cît privește măsurile la nivel de țară întru asigurarea drepturilor minorităților naționale, Ala Nikitenko, specialist principal în cadrul Ministerului Educației, a evidențiat: implementarea și perfecționarea programelor de studiu a limbilor minorităților și a limbii române, optimizarea școlilor, lucrul privind școlarizarea copiilor de etnie romă. Totodată, sursa citată a vorbit și despre experiența de soluționare a unor probleme concrete apărute în cadrul instituțiilor de învățămînt, în acest sens remarcînd necesitatea

Avocatul parlamentar Anatolie Munteanu a participat la lucrările mesei rotunde „Priorități de politici în consolidarea unui sistem de justiție prietenos copiilor”

Avocatul parlamentar Anatolie Munteanu a participat la lucrările mesei rotunde cu genericul „Priorități de politici în consolidarea unui sistem de justiție prietenos

reformei sectorului justiției și a organelor de drept. Astfel, discuțiile s-au axat pe direcțiile care necesită reglementare și susținere adițională din partea factorilor responsabili și interesați în domeniul justiției juvenile.

În discursul său, avocatul parlamentar Anatolie Munteanu a vorbit despre importanța amenajării în incinta organelor de urmărire

penală a unor încăperi destinate audierii minorilor. Conform Rezoluției cu privire la amenajarea spațiilor de audiere a copiilor, adoptată de Grupul de lucru pentru realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, Procuratura Generală și Ministerul Afacerilor Interne s-au angajat să creeze 12 asemenea spații de audiere a

minorilor bănuți de săvîrșirea infracțiunilor. Ombudsmanul a salutat, de asemenea, intenția de deschidere la Chișinău, cu susținerea NORLAM, a unei case pentru audierea copiilor martori și victime ale infracțiunilor, precum și pentru acordarea asistenței psihologice. În context, Anatolie Munteanu a pledat pentru instituirea acestui centru pe lângă CpDOM.

În altă ordine de idei, avocatul parlamentar a abordat și problema implicării mediatorilor în soluționarea cazurilor cu implicarea minorilor. Ombudsmanul s-a pronunțat pentru valorificarea mai activă a mecanismului concilierii implicit în sistemul justiției pentru copii.

Anatolie Munteanu a precizat că pentru prima dată în sistemul penitenciar din Moldova au fost create condiții optime pentru adolescenți. Avocatul parlamentar a relevat că monitorizarea acestei instituții se află în atenția permanentă a CpDOM. În acest scop, a fost instituit un sistem de vizite preventive, pentru perfecționarea activității a fost elaborat un ghid privind monitorizarea instituțiilor unde se află minori în faza de arest sau instituțiile penitenciare. Pentru instruirea angajaților instituțiilor penitenciare vizate a fost semnat și în prezent se află la etapa de implementare, un acord de colaborare între CpDOM și Ministerul Justiției.

Ombudsmanul a mai vorbit și despre studiul realizat de Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova și Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, cu sprijinul UNICEF: „Tortura și relele tratamente față de copii/minori în contextul justiției juvenile: răspîndirea, impactul, prevenirea și identificarea cazurilor, oferirea suportului și raportare”.

CpDOM

copiilor”, care a întrunit factori de decizie din cadrul Parlamentului, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Procuraturii Generale.

Întîlnirea a fost organizată în scopul reafirmării priorităților de politici în domeniul justiției pentru copii, a angajamentelor autorităților în implementarea acestor politici, în contextul

Violența domestică este cauza a peste 40% din decesele parvenite în urma conflictelor familiale

Violența în familie este o problemă destul de acută în țara noastră. Mai mulți specialiști, invitați la o emisiune televizată au menționat că 40 la sută dintre cazurile de conflict, soldate cu deces, au loc în urma neînțelegerilor în familie.

Potrivit sociologilor, instituția familiei este în criză.

„Noi pierdem foarte mulți oameni apti de muncă. Acest lucru afectează situația socio-economică a țării”, a menționat Victor Mocanu, președintele Asociației Sociologilor și Demografilor din Republica Moldova.

Experții consideră că legislația privind protejarea victimelor violenței ar trebui să fie revizuită.

„Statul are diferite programe, dar trebuie să ne întrebăm cum sînt implementate. O altă problemă majoră este analfabetismul în domeniul juridic”, a declarat expertul în probleme de violență de gen Valentina Bodrug.

„Trebuie să revenim la Legea cu privire la violența în familie, deoarece mecanismul aplicării prevederilor este imperfect”, este de părere Nina Costiuc, primarul comunei Bidești.

Reprezentanții instituțiilor de drept îndeamnă oamenii să denunțe cazurile de violență.

„Este nevoie ca societatea să fie mai receptivă față de ceea ce se întîmplă în interiorul ei. Uneori, vecinii sau cei din jur prin observațiile pe care le fac influențează mai mult decît preotul sau primarul”, a subliniat Marin Maxian, șeful Secției ordine publică a Inspectoratului General de Poliție.

Potrivit rezultatelor televotului din cadrul emisiunii, 75 la sută dintre telespectatorii care au votat spun că ar raporta cazurile de violență la poliție.

● La solicitarea cititorilor

Referendumul local (Conform prevederilor Codului electoral)

Referendumul local reprezintă consultarea cetățenilor în probleme de interes deosebit pentru sat (comună), sector, oraș (municipiu), raion, unitate administrativ-teritorială cu statut special. Revocarea primarului satului (comunei), sectorului, orașului (municipiului) se efectuează, de asemenea, prin referendum local. Referendumul local nu se efectuează în cazul decretării sau instituirii stării de urgență, de asediu sau de război. Dacă data referendumului local a fost stabilită pentru ziua în care, ulterior, se decretează sau se instituie starea de urgență, el se anulează de drept sau se amână pentru o altă zi, respectându-se termenele de desfășurare prevăzute de Codul electoral. Referendumul local nu poate avea, de asemenea, loc cu 120 de zile înainte și cu 120 de zile după ziua desfășurării în același teritoriu a oricărui tip de alegeri sau referendum, decât dacă se desfășoară în aceeași zi. Hotărârea privind amânarea referendumului local se adoptă de către Comisia Electorală Centrală la propunerea consiliului local sau a autorității reprezentative a unității administrativ-teritoriale cu statut special.

Referendumul local poate fi inițiat:

- de 1/2 din numărul consilierilor aleși, iar în cazul revocării primarului prin vot secret - de 2/3 din numărul consilierilor aleși;
- de primarul satului (comunei), sectorului, orașului (municipiului), cu excepția cazului când se inițiază referendum pentru revocarea primarului;
- de autoritatea reprezentativă a unității administrativ-teritoriale cu statut special;
- de 10 la sută din numărul cetățenilor cu drept de vot care domiciliază pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective.

În cazul în care inițiativa desfășurării referendumului local vine de la cetățeni, se constituie un grup de inițiativă, format din cel puțin 20 de cetățeni cu drept de vot și cu domiciliul pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective. La adunarea de constituire a grupului de inițiativă trebuie să participe cel puțin 30 de persoane. Cu cel puțin 3 zile înainte de adunare, inițiatorii sînt obligați să comunice în scris primarului timpului, locul și scopul desfășurării adunării. Grupul de inițiativă se înregistrează de către autoritățile administrației publice locale în termen de 5 zile de la prezentarea cererii de înregistrare, procesului verbal de constituire și întrebărilor formulate. În cazul inițierii referendumului local pentru revocarea primarului, grupul de inițiativă este înregistrat de către judecătoria de sector (raională) sau municipală în a cărei rază teritorială se află localitatea respectivă. În hotărârea de înregistrare se indică termenul de colectare a semnăturilor, care nu poate fi mai mic de 30 de zile și nici mai mare de 60 de zile calendaristice, precum și întrebările preconizate a fi supuse referendumului local. În cazul înregistrării grupului de inițiativă, membrilor acestuia li se eliberează legitimații de un model stabilit de Comisia Electorală Centrală.

ordinare sau de urgență pentru asigurarea ordinii publice, sănătății și securității populației;

c) privind alegerea, numirea, demiterea și revocarea în/din anumite funcții a persoanelor care țin de competența Parlamentului, a președintelui Republicii Moldova și Guvernului;

d) ce țin de revocarea din funcție a primarului, destituit

Informația privind înregistrarea grupului de inițiativă se publică în presa locală. Dreptul de a colecta semnăturile cetățenilor pentru susținerea referendumului local aparține membrilor grupului de inițiativă, înregistrat în condițiile prevăzute de Codul electoral. Pentru efectuarea referendumului local, este necesară colectarea semnăturilor a cel puțin 10 la sută din numărul cetățenilor cu drept de vot care domiciliază în unitatea administrativ-teritorială respectivă. Pe fiecare foaie din listele de subscripție, se expune întrebarea sau întrebările preconizate a fi supuse referendumului. Se interzice colectarea de semnături pe liste ce nu conțin textul întrebărilor.

Persoana care colectează semnăturile trebuie să semneze fiecare foaie din listele de subscripție, făcînd o mențiune de atestare a faptului că semnăturile au fost colectate personal și că identitatea persoanelor ale căror nume apar în liste a fost verificată, în baza actului de identitate, personal de către colector. Fiecare foaie se autentifică prin aplicarea ștampei autorității publice locale respective. Persoana care colectează semnăturile în listele de subscripție este obligată să preîntîmpine cetățeanul că poate semna doar într-o singură listă de subscripție. Sînt considerate nule și neavenite listele de subscripție complete pînă la înregistrarea grupului de inițiativă, listele care nu sînt semnate de colectorul semnăturilor, listele care nu au fost autentificate prin aplicarea ștampei autorității publice locale respective. Listele de subscripție autentificate se prezintă consiliului local sau autorității reprezentative a unității administrativ-teritoriale cu statut special. În cazul inițierii referendumului local pentru revocarea primarului,

listele de subscripție se prezintă judecătoriei de sector (raionale) sau municipale în a cărei rază teritorială se află localitatea respectivă. Listele de subscripție prezentate de grupul de inițiativă se verifică în termen de 15 zile. Semnăturile care apar de două sau mai multe ori se exclud. Dacă la verificare se constată că nu s-a colectat numărul necesar de semnături, procedura se sistează, iar înregistrarea grupului de inițiativă se anulează.

După expirarea a 15 zile de la depunerea listelor de subscripție sau de la adoptarea deciziei consiliului local, a autorității reprezentative a unității administrativ-teritoriale cu statut special sau a primarului, consiliul local respectiv sau autoritatea reprezentativă a unității administrativ-teritoriale cu statut special va adopta decizia privind desfășurarea referendumului local sau refuzul de a-l efectua.

Decizia privind desfășurarea referendumului local va cuprinde:

a) propunerea privind data referendumului, care poate fi efectuat peste cel puțin o lună și nu mai tîrziu de 45 de zile din ziua adoptării deciziei;

b) problemele ce urmează a fi supuse referendumului;

c) motivele revocării primarului, în cazul referendumului pentru revocarea acestuia.

Problemele ce urmează a fi supuse referendumului local se expun clar, excluzîndu-se interpretarea lor ambiguă. Unui singur referendum nu pot fi supuse probleme care se exclud reciproc. Decizia privind desfășurarea referendumului local se dă publicității în termen de 3 zile de la adoptare.

◆ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări

răspunde juristul

Vitalie MODRÎNGĂ

Care sînt cerințele legislației actuale privind perioada de probă pentru salariații începători?

Oxana Carpov,
r-n Orhei

Conform articolului 60 din Codul muncii, pentru verificarea aptitudinilor profesionale ale salariatului, la încheierea contractului individual de muncă, acestuia i se poate stabili o perioadă de probă de cel mult 3 luni și respectiv, de cel mult 6 luni - în cazul persoanelor cu funcție de răspundere lista cărora se aprobă de către angajator cu consultarea reprezentanților salariaților.

În situația angajării muncitorilor necalificați, perioada de probă se stabilește ca excepție și nu poate depăși 15 zile calendaristice. În perioada de probă nu se include perioada aflării salariatului în concediu medical și alte perioade în care el a absentat de la lucru din motive întemeiate, confirmate documental.

oade în care el a absentat de la lucru din motive întemeiate, confirmate documental.

Clauza privind perioada de probă trebuie să fie prevăzută în contractul individual de muncă. În lipsa unei astfel de clauze, se consideră că salariatul a fost angajat fără perioadă de probă.

Pe parcursul perioadei de probă, salariatul beneficiază de toate drepturile și îndeplinește obligațiile prevăzute de legislația muncii, de regulamentul intern al unității, de contractul colectiv și cel individual de muncă. Pe durata contractului individual de muncă nu poate fi stabilită decât o singură perioadă de probă.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar și cât mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs, trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL

Numele, prenumele:

Adresa:

(decembrie 2013, nr. 47(498))

MOLDOVA A OCUPAT LOCUL 88 PRINTRE 145 DE ȚĂRI ALE LUMII ÎN RATINGUL STATELOR CU CELE MAI BUNE CONDIȚII PENTRU ACTIVITATE ANTREPRENORIALĂ

Potrivit ratingului revistei financiar-economice americane „Forbes”, la comparativul „tehnologii” Moldova a ocupat locul 62, „ comerțul liber” - 65, protecția drepturilor investitorilor - 66, nivelul birocrăției - 68, libertate - 69, povara fiscală - 63.

Cele mai proaste locuri Moldova le-a ocupat la compartimentul dreptul la proprietate - 116 și inovații - 134. Țara noastră este situată în clasament după Serbia și Libia, înainte de Madagascar, Rusia, China, India. Dintre fostele republici sovietice, cele mai înalte poziții în clasament sînt ocupate de Estonia - 23, Lituania - 25, Letonia - 35, Georgia - 50, Armenia - 64, Azerbaidjan - 67, Kazahstan - 70. Rusia se află pe locul 91, Ucraina pe locul 99. România a urcat în clasament de la locul 60 în 2012 la locul 51 în 2013. Cele mai bune locuri în top au fost ocupate de Irlanda, Noua Zeelandă, Hong Kong, Danemarca, Suedia, Finlanda, Singapore, Canada, Norvegia, Olanda. Ultimele locuri în clasament au fost ocupate de Angola, Zimbabwe, Myanmar, Ciad, Guineea.

La elaborarea ratingului au fost luați în cal-

cul indicatori economici de bază (PIB, inflația, șomajul), precum și nivelul libertății economice, protecția investițiilor, comerțul liber, inovațiile, sistemul fiscal și legislativ.

În rating se spune că în pofida progresului economic recent, Moldova rămîne una din cele mai sărace țări din Europa. Experții au constatat că în prezent în țara noastră este un climat benefic și pămînturi agricole bune, dar nu există rezerve mari de resurse naturale, ca rezultat, economia țării într-o măsură considerabilă depinde de agricultură. Moldova importă aproape toate resursele energetice din Rusia și Ucraina și economia țării depinde foarte mult de remitențe, volumul cărora ajunge la circa 1 mlrd. USD.

Reforme economice se tergiversează din cauza nivelului mare de corupție și a forțelor politice puternice care susțin controlul de stat, de interese birocratice neclare, de prețuri înalte la resursele energetice și problemele cu investitorii străini, precum și existenței conflictului transnistrean, se arată în studiu.

Citații în judecată

Curtea de Apel Chișinău solicită prezentarea cet. Marcenco Angela, domiciliată: mun. Chișinău, str. Liviu Deleanu, nr. 9/2, apt. 56, pentru data de 22 ianuarie 2014, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Teilor, nr. 4, mun. Chișinău) în calitate de intervenient accesoriu în cauza civilă nr. 3a-976/13: Modrîngă Mariana către Consiliul municipiului Chișinău.

Președintele Curții de Apel Chișinău Ion Pleșca

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Arseni Dumitru Gheorghe, cu ultimul domiciliu cunoscut: mun. Chișinău, str. Măceșilor, nr. 28, pentru data de 14 ianuarie 2014, ora 12.30, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 49), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea lui Antoci Valentin Petru privind încasarea sumei.

Judecător Nadejda Mazur

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Sud Express”, pentru data de 27 ianuarie 2014, ora 9.30, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 204) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SA „Mif”.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător S. Namașco

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Isac-Miroshnycenko Alexandr, pentru data de 26 decembrie 2013, ora 9.45, la ședința de judecată (str. M. Viteazul, nr. 2, bir. 615) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-4761/2013, înaintată de SRL „Exligr” privind încasarea prejudiciului material.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Elena Cojocari

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Balaban Pavel, pentru data de 26 decembrie 2013, ora 14.30, la ședința de judecată (str. M. Viteazul, nr. 2, bir. 618) în calitate de pîrît la acțiunea reclamantului CA „Aster-Grup” SRL privind încasarea sumei.

Judecător S. Lazari

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Balaban Natalia, IDNP – 2001089306704, cu ultimul domiciliu cunoscut: mun. Chișinău, str. Alba Iulia, nr. 8, apt. 69, pentru data de 11 martie 2014, ora 12.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul, nr. 2, bir. 606) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată pe marginea acțiunii la cererea depusă de SRL „Metical” privind încasarea sumei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Ghenadie Plămădeală

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Basencov Leonid Nicolae, pentru data de 25 februarie 2014, ora 11.30, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 16), unde va avea loc examinarea cauzei: SAR „Donaris Group” vs. SRL „Grocor Auto” privind restituirea despăgubirii.

Judecător E. Cobzac

Judecătoria Botanică mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Doncă Aliona, a.n. 05.06.1981, c/p – 0993103204496, cu ultimul domiciliu: mun. Chișinău, str. Independenței, nr. 9/1, apt. 117, pentru data de 24 decembrie 2013, ora 12.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 15) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea intentată de ÎMGFL nr. 4 privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Luiza Gafton

Judecătoria Botanică mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Luca Serghei Boris, pentru data de 24 februarie 2014, ora 14.30, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 6), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea lui Luca Denis privind pierderea dreptului la folosirea spațiului locativ.

Judecător Svetlana Garștea-Bria

Judecătoria Botanică mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Dănilă Marin, pentru data de 20 ianuarie 2014, ora 9.30, la ședința de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 12) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cererii de chemare în judecată depusă de Pleșco Aurel privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Viorica Mihaila

Judecătoria Botanică mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Rășina Dumitru, pentru data de 24 ianuarie 2014, ora 10.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 12) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cauzei civile la acțiunea cet. Carauș Elena privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Viorica Mihaila

Judecătoria Botanică mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Bîtcă Radu, pentru data de 6 februarie 2014, ora 10.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 18) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cauzei la cererea de chemare în judecată a cet. Bîtcă Lilia privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Ecaterina Silivestru

Judecătoria Botanică mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet-ilor: Postolachi Aurelia, Postolachi Victoria, Postolachi Andrian, pentru data de 13 februarie 2014, ora 9.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 18) în calitate de pîrîți la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Joctotal Prim” către: Postolachi Aurelia, Postolachi Victoria, intervenient Postolachi Andrian privind delimitarea cotelor părți în apartament.

Judecător Ecaterina Silivestru

Judecătoria Botanică mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Sîrghi Stanislav, pentru data de 25 februarie 2014, ora 14.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 6), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea depusă de Vlas Renata privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Svetlana Garștea-Bria

Judecătoria Botanică mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Morari Vladimir, pentru data de 25 februarie 2014, ora 9.00, la ședința de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 6), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea depusă de Morari Tatiana privind stabilirea domiciliului copilului minor și acceptarea ieșirii și intrării copilului minor în țară în lipsa acordului unuia din părți.

Judecător Svetlana Garștea-Bria

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Oprea Parascovia, pentru data de 18 decembrie 2013, ora 9.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 302) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea lui Oprea Andrian privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Alexandru Spoială

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Garcu Vladimir, pentru data de 28 ianuarie 2014, ora 9.30, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 302) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea lui Bologa Igor privind încasarea datoriei.

Judecător Alexandru Spoială

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Taran Sergiu, pentru data de 27 ianuarie 2014, ora 9.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 311) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea depusă de SAR „Donaris Group” SA privind încasarea prejudiciului material.

Judecător Vladislav Clima

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Brînzic Alexandru, a.n. 26.12.1993, c/p 2009038003650, domiciliat: or. Florești, str. Gh. Asachi, nr. 89, apt. 3 și a reprezentantului SRL „Solutionis M”, cu sediul: mun. Chișinău, str. P. Zadnipru, nr. 14, apt. 18, c/f - 1012600011617, pentru data de 5 februarie 2014, ora 9.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 311) în calitate de pîrîți în cauza civilă la acțiunea ÎM „Plastics-Mol” SRL privind încasarea sumei.

Judecător Ludmila Ouș

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Bejenian Artur, domiciliat: satul Vatici, Orhei, pentru data de 18 decembrie 2013, ora 11.00, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135, bir. 5) în calitate de pîrît în cauza civilă înaintată de Tolici Temina privind decăderea din drepturile părintești.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Ecaterina Buzu

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Davmis-Agro”, cu sediul: satul Lucașeuca, Orhei, pentru data de 16 ianuarie 2014, ora 14.00, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135, bir. 5) în calitate de pîrît în cauza civilă la acțiunea lui Caraman Ion privind rezilierea contractului de arendă.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Ecaterina Buzu

ANUNȚ

Compania Internațională de Asigurări „ASITO” SA, anunță tender pentru selectarea unei companii de recuperare a datoriilor.

Ofertele se primesc pe adresa: mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodonî, nr. 57/1, of. 612.

Termenul-limită de depunere a ofertelor: 27 decembrie 2013.

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Railean Tatiana, cu ultimul domiciliu: or. Orhei, str. Scrisului Latin, nr. 4, apt. 27, pentru data de 15 ianuarie 2014, ora 9.00, la ședința de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135) în calitate de pîrît la cererea depusă de Railean Sergiu privind desfacerea căsătoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător Tatiana Troianovschi

Judecătoria Soroca solicită prezentarea cet. Tataru Oleg Boris, a.n. 26.11.1970, domiciliat: satul Pîrlîța, Soroca, pentru data de 30 decembrie 2013, ora 11.00, la ședința de judecată (or. Soroca, str. Independenței, nr. 62, bir. 1) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de ÎCS „Easy Credit” SRL privind încasarea datoriei.

Judecător Marcel Soficiuc

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Cojuhari Tatiana, pentru data de 19 martie 2014, ora 8.30, la ședința de judecată (mun. Chișinău, bdul Ștefan cel Mare, nr. 73, bir. 218) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cauzei civile nr. 2-4640/13, la cererea depusă de SRL „A.V. Capital”.

Prezența la ședința de judecată cu buletinul de identitate este obligatorie.

Judecător L. Andriaș

Judecătoria Botanică mun. Chișinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Bologan Valeriu, pentru data de 12 februarie 2014, ora 9.30, la ședința de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 18) în calitate de pîrît, unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Bologan Iulia privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Ecaterina Silivestru

Program național de motivare a moldovenilor să revină acasă. Autoritățile vor să convingă cât mai mulți emigranți să se întoarcă

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei pregătește un program național, prin care speră să-i motiveze pe moldovenii să revină acasă. Una dintre acțiunile planificate este informarea migranților despre oportunitățile de angajare în țară.

„Calificările pe care le-au obținut să fie recunoscute în Republica Moldova. Ulterior, să fie eliberate certificatele respective ca cetățenii noștri să poată munci în baza noilor calificări”, a declarat viceministrul Muncii Sergiu Sainciuc.

Un studiu al Organizației Internaționale pentru Migrație arată că moldovenii care muncesc în Europa nu vor să revină acasă. Potrivit rezultatelor cercetării, la baza deciziei sînt locurile de muncă bine plătite și condițiile decente de trai din țările europene.

Astfel, sînt decizi să revină în țară doar 34 la sută dintre moldovenii intervievați în Marea Britanie, 30% dintre cei din Italia și Franța. În Portugalia, această rată este de aproape 15 la sută.

Potrivit economiștilor, banii trimiși acasă de către migranții moldoveni salvează economia țării, însă nu o consolidează.

„Remitențele creează un model economic de dezvoltare bazat pe import prin, practic, eradierea anumitor procese de producție, prin reducerea exportului și monopolizarea anumitor sectoare responsabile de import”, a subliniat Roman Chircă, director al Institutului Economiei de Piață.

Oamenii spun că autoritățile nu vor reuși să combată fenomenul, pînă cînd nu vor rezolva problemele sociale și economice.

„Locuri de muncă plătite de la 7000 la 10 000 de lei. În caz contrar, nimeni nu va reveni. Dimpotrivă, toți vor pleca”, a menționat o doamnă.

„Trebuie să aducă investiții în țara asta. Fără investiții nu sînt nici locuri de muncă nici nu se rezolvă integrarea în Uniunea Europeană sau Uniunea vamală Rusia-Belarus”, a spus un tînăr.

Moldovenii cîștigă peste hotare între 2000 și 4000 de euro.

Aniversări

Ira POLIȘCIUC,
judecător, Leova

Mult stimată doamnă Ira Polișciuc, în această zi marcantă pentru dumneavoastră vă aducem alese cuvinte de admirație și recunoștință, sincere felicitări, urări de bine și sănătate.

Avansarea prin muncă, efort și elan pe treptele ierarhice juridice poartă amprentele unei ireproșabile personalități, care cu siguranță poate fi considerată un model de profesionalism, inteligență, probitate, pentru noile generații de juriști.

Cu prilejul acestei deosebite aniversări, vă dorim viață îndelungată, plină de realizări și bucurii, cât mai multe clipe de înălțare și satisfacție sufletească.

La Mulți Ani!

***

Cristina CHEPTEA,
judecător, Sîngerei

Mult stimată doamnă Cristina Cheptea, Iarna din acest an este pentru dumneavoastră mai specială decât oricând, deoarece vă aduce în dar o deosebită sărbătoare a sufletului.

Vă apreciem pentru că ați ales să slujiți cu credință legea și să apărați demnitatea umană, fapt ce vă determină înconfundabilitatea.

Pentru tot ceea ce reprezentați, vă dorim să aveți parte de sănătate, căldură sufletească, bunăstare, fericire și împliniri dintre cele mai frumoase.

La Mulți Ani!

***

Andrei BALAN,
judecător, Rezina

Mult stimat domnule Andrei Balan, Vă adresăm cele mai sincere felicitări cu ocazia frumosului jubileu de 50 de ani. Cu certitudine putem afirma că sînteți un om deosebit, un jurist profesionist, ce contribuie la edificarea statului de drept, deoarece perseverența, inteligența, modestia sînt doar cîteva dintre acele valori umane care vă înobilează.

Vă dorim sănătate, să aveți parte și în continuare de cele mai frumoase clipe petrecute alături de cei dragi, satisfacție sufletească deplină, performanțe inedite și noi realizări remarcabile.

La Mulți Ani!

***

Recent, și-au aniversat ziua de naștere: **Ioan Huma**, doctor în drept, profesor universitar, USPEE „Constantin Stere”; **Andrei Smochină**, doctor habilitat în drept, profesor universitar, USPEE „Constantin Stere”; **Vlad Vlaicu**, doctor în drept, conferențiar universitar, USPEE „Constantin Stere”; **Marcel Lungu**, magistrul în drept, lector universitar, Facultatea de Drept, USM; **Elena Dimina**, judecător, CA Comrat; **Elena Tverdohle**, judecător, Briceni; **Valentina Garabajiu**, judecător Botanica; **Ion Busuic**, judecător, Centru; **Valeriu Ciuntu**, judecător, Criuleni; **Aureliu Postică**, judecător, Orhei; **Gheorghe Scutelnic**, judecător, CA Bălți; **Nichifor Corochii**, judecător, Edineț; **Serghei Dimitriu**, judecător, Botanica; **Ghenadie Liulca**, judecător, Soroca; **Gheorghe Balan**, judecător, Botanica.

Mult stimați omagiați, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Apreciem străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile, întru bunăstarea societății noastre.

Vă dorim să aveți parte, de acum încolo, doar de împliniri și realizări care să vă întregască deplin fericirea.

La Mulți Ani!

membrii Consiliului de administrație
al Uniunii Juriștilor,
Echipa Dreptul
și Revista Națională de Drept

Echipa redacției Vă adresează un Apel de unire și sprijin. Vă sîntem recunoscători că sînteți abonații noștri și susțineți ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor și vom rămîne alături de Dvs.

Trucuri eficiente împotriva frigului: Cum să îți păstrezi căldura corpului în sezonul rece

O serie de trucuri recomandate de experții în sănătate se pot dovedi extrem de utile pentru a combate frigul pe timp de iarnă și pentru a păstra căldura corporală.

Păstrați temperatura constantă în casă. Medicii recomandă păstrarea unei temperaturi constante în interior, dar nu supraîncălzirea camerelor pe timp de iarnă, pentru evitarea sindromului lui Raynaud, care determină contractarea bruscă a vaselor de sînge și răcirea acută a membrelor, cînd se face trecerea bruscă de la frig la cald, relatează „Daily Mail”.

Beți ceai și cafea fără cofeină. Pe timp de iarnă se recomandă băuturile decofeinizate, deoarece cofeina determină pierderea căldurii corporale. Alternativa este consumul de băuturi fără cofeină, cum ar fi ceaiurile din plante și ceaiul de ghimbir, care are proprietăți naturale de încălzire, recomandă nutriționiștii.

Nu țineți mîinile în buzunare. Pe timp de iarnă, oamenii au tendința de a merge cu mîinile în buzunare și cu corpul aplecat în față. Cu toate acestea, mîinile nu trebuie ținute în buzunare, ci pe lîngă corp, legînatul acestora în timpul mersului intensificînd activitatea musculară.

Consumați alimente bogate în proteine. Activitatea de digestie a proteinelor crește temperatura corpului într-o măsură mai mare decât carbohidrații și grăsimile, deoarece corpul depune un efort mai mare pentru asimilarea proteinelor, conținute în carnea roșie, soia, nuci și alune.

Nu purtați căciuli din lînă. O căciulă din lînă permite pierderea mai rapidă a căldurii decât căciulile din alte materiale, cum ar fi moltonul moale,

sus și în jos de 20 de ori, după care răscuciți gleznele de zece ori la stînga și de zece ori la dreapta. Apoi închideți și desfaceți palmele de zece ori și contractați

care poate reține mai bine căldura. De asemenea, o căciulă trebuie să acopere foarte bine și urechile, care pierd foarte ușor căldura.

Folosii creme hidratante. Pe timp de iarnă, se recomandă în mod special folosirea cremelor hidratante, mai ales dacă pielea este afectată de eczeme și dermatite. În ultimul caz, se pierde mai multă căldură decât de obicei, deoarece sîngele circulă mai aproape de suprafața pielii cînd aceasta este inflamată. Un tratament antiinflamator eficient este asigurat de cremele cu steroizi.

Faceți cîteva exerciții de încălzire înainte de culcare. Pentru activarea circulației, mișcați degetele picioarelor în

și relaxați fesele de zece ori. Exercițiile trebuie făcute în pat, înainte de culcare, și dimineața, la trezire.

Legănați-vă într-un balansoar. Legănatul într-un balansoar nu are doar beneficii terapeutice la nivel psihic, ci generează, de asemenea, energie. Cînd corpul se află în stare de repaus, temperatura scade și se declanșează tremuratură – o contracție involuntară a mușchilor pentru păstrarea temperaturii constante. Tremuratură se poate declanșa cînd temperatura corpului scade sub 37 de grade, iar folosirea unui balansoar solicită grupuri mari de mușchi la nivelul brațelor și picioarelor, optimizînd circulația și încălzind corpul.

Ciocolata amăruie îmbunătățește vederea

Ciocolata amăruie ar putea îmbunătăți capacitatea oamenilor de a vedea în situațiile cu un contrast redus (de exemplu, atunci cînd este înnoțat), arată o cercetare recentă.

Acest studiu se alătură altor cercetări care susțin ideea că acest aliment ajută la o mai bună funcționare a creierului. Pînă acum se știa despre ciocolata amăruie că poate ajuta la scăderea tensiunii arteriale și că poate avea un efect favorabil asupra nivelului de colesterol, asupra funcționării trombocitelor și asupra sensibilității la insulină.

Noul studiu al celor de la Universitatea din Reading a fost efectuat pe un eșantion de 30 de bărbați și femei cu vîsta cuprinsă între 18 și 25 de ani, cărora li s-au testat vederea și capacitățile cognitive după consumul de ciocolată.

Testul a inclus două părți: mai întîi, participanții au fost testați după ce au mîncat un baton de ciocolată amăruie și apoi, după ce au consumat unul de ciocolată albă. În plus, voluntarii nu au știut adevăratul motiv pentru care sînt testați, cu scopul de a nu influența studiul.

Ciocolata amăruie conține o mulțime de flavonoide, un grup de antioxidanți cunoscuți pentru efectele benefice asupra sănătății umane.

Cercetarea a relevat că abilitățile voluntarilor de a vedea și a gîndi au fost mult mai bune după ce au mîncat ciocolată amăruie, comparativ cu momentele în care aceștia au consumat ciocolată albă.

Prin urmare, rezultatele au fost atribuite flavonoidelor din ciocolată, cunoscute pentru implicarea lor în mărirea fluxului de sînge în creier și probabil și în ochi.

Vestea bună, spun cercetătorii, este că impactul flavonoidelor asupra afliului de sînge în creier poate fi chiar mai mare la persoanele cu vîrsta de peste 25 de ani.

Specialiștii urmăresc ca pe viitor să efectueze un nou studiu în care vor fi testați indivizi cu vîrsta peste 25 ani, iar tabletele de ciocolată albă vor conține cofeină și teobromină, pentru a se asigura că nu acești stimulenți din planta de cacao sînt adevăratul motiv al beneficiilor aduse de ciocolata amăruie.

Caleidoscop

Odată cu noul sistem de operare Android 4.4 Kit Kat, Google a implementat și o listă de cuvinte interzise

Wired.com a descoperit ca 1400 de cuvinte au fost blocate de la recomandările pentru tastatura de pe Android, atunci cînd utilizatorul trimite un mesaj sau un email.

În codul de programare al noului sistem de operare, Google a introdus mai multe cuvinte interzise în recomandările pentru tastatură, printre care „prezervativ”, „Tampax”, „sex” sau chiar „tocilar”.

Deși un utilizator le poate scrie „de mîna” Google le-a eliminat din propriul dicționar, fără să explice însă și de ce sau ce consideră în neregulă la aceste cuvinte.

„O persoană a fost înghițită de un piton”. Este posibil așa ceva?

O fotografie terifiantă ce surprinde, spun unii, un piton care a înghițit un om beat în India, a bîntuit, recent, Internetul.

„Un bețiv care a adormit pe stradă a fost mîncat de un piton, în India”. Este povestea terifiantă ce însoțește fotografia deloc liniștitoare, care a circulat intens pe rețelele de socializare.

Totuși, informația s-a dovedit a fi falsă, deoarece nu a fost confirmată de surse credibile.

Fotografia este veche de cel puțin 12 luni și a mai însoțit diverse povești „însăpămîntătoare”.

Adresa redacției:

MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60,
bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din
str. Bănulescu-Bodoni, 2. Tel.: 57-77-52.

Fax: 57-76-90.

DREPTUL · Date bancare: c/d
222472202641.

BC Banca Socială.

BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor
publicate nu reflectă neapărat opinia redacției.Redacția nu corespundează cu cititorii,
materialele autorilor nu se recenzează și nu se
returnează.Tiparul executat la tipografia USM.
Indice – 21596Tiraj 4600
Com. 47/sp